

בעודשי"ת

שפע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת בשלח תשפ"ד

גליון ב' אלפים ק"ז

שנה כ" • גליון ט"ז

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' דברי חיים 5 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

שיעור חומש ורש"י פרשת בשלח תשל"ב

**תשעה מהלכים ויסודות נשגבים בביאור הכתוב
"התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום"**

- בשכר מידת הבטחון וזכה אדם לראות את ישועת ה' אשר יעשה עמו.
- צדיקים לא התייראו מעולם מפני הגוים, וסמוך לביאת המשיח יתן השי"ת תוקף ועוז ללב כל ישראל שלא יתייראו מהגוים, וזה סימן כי קרובה ישועתם לבוא.
- ישועה הבאה על ידי הקב"ה בעצמו מבחינת שם הוי"ה, היא ישועה נצחית.
- רק מי שזוכה לישועה בזכות עצמו מותר לו להסתכל על הפורענות הבאה על אויביו.
- כשעמדו ישראל על הים, נתן להם השי"ת את המצוה והאיסור לשוב למצרים, ובזכות שקיבלו עליהם לקיים מצוה זו, אף שהיו חפצים לשוב מצרימה לכבוש את הארץ שנותרה עכשיו שוממה ללא כל גיבורי מצרים שטבעו בים, בזה נסתם פי המקטרג וזכו לישועת ה'.
- כאשר קיבלו ישראל על עצמם שלא לשוב מצרימה, התברר למפרע שלא עבדו עבודה זרה מרצון, כי אלמלי היו אדוקים בעבודה זרה היו חפצים לשוב אל העבודה זרה שלהם במצרים.
- בני ישראל זכו לראות את המלאך השר של מצרים רודף אחריהם, כי רצה הקב"ה שיראו ישראל את גודל הנס שהכניע וביטל גם את כוחו של שר של מצרים אשר מת על שפת הים.
- טומאת מצרים היתה קליפה קשה מאד, ואחרי ששרו של מצרים הושפל והורד מגדולתו נחלש חלק גדול מהטומאה בעולם, וזה לנו לישועה עד היום הזה שנוכל לעמוד איתן במלחמת היצר.
- לפיכך לא נתן ה' למצרים אחר כך שר חדש, רק צירפם תחת שר ישמעאל, אשר כח ישמעל נחלש על ידי שהם נימולים.
- כאשר כוחות הטומאה מתגברים בכל כוחם, אין מי יעמוד לנגדם, והצדיקים התנסו בנסיגנות עצומים עד מאד כאשר הסטרא אחרא התגברה עליהם. והיה צריך לנס מיוחד שהכהן גדול ביום כיפור יציל מכוחות הטומאה.
- לפני ביאת המשיח עשה ה' ככה שארץ ישראל לא תהיה תחת שליטת שום אומה, אלא תחת שלטון של כופרים ופושעים, כדי שבביאת המשיח יוכל ברגע אחד להפיל את השלטון בארץ ישראל, ולא יהיה צורך להילחם עם שר של אומה אחרת.
- אין לאדם לבקש בתפלתו לטובת עצמו אלא למען צער השכינה המצטערת בצערו, והמבקש לטובת השכינה אזי מתקיים בו המבקש רחמים בעד חבירו הוא נענה תחילה וישועתו קרובה לבוא.

בשולחן הטהור ליל ש"ק פרשת בשלח תשמ"א

- בזה שבני ישראל שמחים ובטוחים שמפי עליון לא תצא הרעות, הם מעוררים שמחה גדולה אצל השי"ת ומוסיף עליהם ברכות כהנה וכהנה ביתר שאת ויתר עוז.

בשולחן הטהור יום ש"ק פרשת בשלח תשמ"א

- ישישו וישמחו שומרי שבת וקוראי עונג בהכנות צרכי השבת ביום הששי, כי בזכות זה תשרה שכינה במעשי ידיהם בששת ימי המעשה.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כאיש אחד בלב אחד

- מספה"ק קדושת לוי, שגם המצוות שבין אדם לחברו מביאים להשגה באחדות הבורא כמו המצוות שבין אדם למקום.
- ענין המצוות שבין אדם לחברו, כי הם יודעים שנחצבו ממקור קדוש אחד אצל אדון כל הנשמות, ולכן באים להשגה באחדות ה'.
- מספה"ק באר שבע, על חביבין ישראל שנקראו בנים וכו' שניתן להם כלי חמדה וכו', שעל ידי לימוד התורה נקראים בנים.
- ישנם ששים ריבוא אותיות לתורה במכוון לכל איש מישראל, ולכן כאשר ישראל באחדות כאיש אחד זוכים להרגיש אחדות הבורא.
- מספה"ק אהב ישראל, שבידי משה היתה חקוקה כל התורה ואלמלא חטאו לא היו צריכים לקבלת התורה.
- כשבני ישראל באחדות בידיעה שהם משורש אחד, כי קוב"ה ואורייתא וישראל חד, אזי היו זוכים לתורה מידי משה, כי כל אחד היה מכיר את האות המכוון כנגדו.
- מלחמת עמלק נגרם עקב שהיו 'פרודים', וביטול כוחו היה כשהביטו בידי משה המורה על אחדות נשמות ישראל.
- כל הצרות ואריכות הגלות נגרמו עקב פירוד הלבבות.
- פרעה ידע את שורש הגלות ולכן נקט אומנות ישראל ואיחד את בני עמו, ובכך רצה להכניע את ישראל.
- לכן אמר השי"ת למשה שלא יתפלל כעת שכן העבודה כעת היא לאחד את כלל ישראל, וכך יהיה 'ונטה את ירך', ולא בבחינת ידי משה כבדים.
- פירוד הלבבות גרם לחורבן הבית, ובכח האחדות נזכה שיבנה בית המקדש.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

שיעור חומש ורש"י פרשת בשלח תשל"ב

***

באופן אחר יבואר, בהקדם מה שכתב אחר הצדיקים בספרו (מי השילוח, פרשת מסעי, ד"ה ויסעו מהר שפר) (אשר על אף שדרכו הקדושה של זקה"ק מצאנו זי"ע לא היתה שוה בשוה עם דרכו, מכל מקום אין לנו עסק בעניניו הגבוהים של זקני הקדוש אשר גבהו דרכו מדרכינו, כפי שקיבלתי בזה מכ"ק אאמו"ר זי"ע (ראה שפע חיים, מכתבי תורה, מהדו"ב, ח"ג, בקונטרס הצוואה, אות יב-טו), ואם כי יש בספרו כמה ענינים אשר אצלנו לא סברו כן, אבל אין זה מונע בעדנו לקבל את כל הטוב שבספרו (וראה שפע חיים דרשות חומש ורש"י תשל"ה, פרשת בראשית אות זי), שעמד לפרש בדרך רמו הכתובים (במדבר לג, כה) ויסעו מחרדה ויחנו במקהלות, שכאשר יעלה רצון לפני השי"ת להקהיל את ישראל ולקבצם מארבע כנפות הארץ, אזי יתן בלבם תוקף ועוז שלא יתיראו מהגוים, וכאשר ויסעו מחרדה שיסתלקו מחרדה והפחד מפני הגוים, אזי ויחנו במקהלות בקיבוץ נדחי ישראל, עכד"ק שהם פלאי פלאים ותורת אמת.

לפי דרכו נראה להוסיף ולבאר גם הכתוב למעלה (שם פסוק כד) ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה, לרמוז שבתחילה

בתורה"ק (שמות יד, יג-ד) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, ה' ילחם לכם ואתם תחרישון.

נראה לבאר בכמה אופנים, וזה יצא ראשונה, על פי מה שמוכח בגמרא (ברכות ס, א) שכאשר רבי ישמעאל רכבי יוסי הלך בשוקי ציון וראה את תלמידו מפחד, אמר לו, חמאה את, דכתיב (ישעיהו לג, יד) פחדו בציון חמאים, ע"כ, דהיינו שעצם הפחד הוא חמא שסר לבו מלבטוח בה', כי יהודי אשר נכון לבו בטוח בה' אין שום פחד לנגד עיניו. וכפי שכתבו המפרשים (עיין אלשיך הק'; נועם אלימלך פרשת וישלח, ד"ה וזהו ויהי לי שור) לפרש הכתוב (בראשית לב, ח) ויירא יעקב מאד, ועל זה גופא - ויצר לו שהיה מצטער מדוע יש בלבו מורא מפני בשר ודם. ומרובה מידה טובה, שכאשר יהודי מתחזק במידת הבטחון אזי נחשב זה למצוה, ובזכות זה ראוי הוא לישועת ה'.

זהו שאמר משה אל העם, אל תיראו, אלא חזקו ואמצו ללבכם לבטוח בה' מעוזנו, ובזכות ובשכר מידת הבטחון - התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום.

בשעת מעשה אצל הגה"ק מנאסויד זי"ע. היה זה כאשר צבא עסטרייך-אונגארן נלחמו עם צבא רוסיה, ולקראת חג הסוכות התקרבו אנשי צבא רוסיה אל העיר אינטערדאם, מקום מגוריו של הגה"ק מנאסויד, והרבה יהודים, ביניהם גם כמה צדיקים, נמלטו מהעיר, אפילו בעצם יום השבת, מחשש סכנת נפשות. והנה בליל יום טוב ראשון של סוכות הגיע צבא רוסיה ממש סמוך לעיר, כאשר מכל צד הומטרו בליסטראות של אש אשר אנשי הצבא ירו בקנה ירייה, מצד אחד ירה צבא רוסיה ומשני שני ירה צבא עסטרייך, כך שכל העיר היתה נתונה תחת מטרות עוז של פצצות בקולות וברקי אש, ואותו יהודי בא בליל החג לשאול את הגה"ק מנאסויד האם לברוח מן העיר, והוא השיב לו בכיטול שזוהו פחד שוא בעלמא.

ויהי בבוקר הגיע אותו יהודי לבית הכנסת והשתומם לראות שהגה"ק מנאסויד אינו נמצא שם, וכמחשבה ראשונה סבר שכנראה אחר כך נמלך הרב בדעתו ונמלט מהעיר במשך הלילה, ועל כן עלתה בלבו תרעומת על הרב שהורה לו להישאר בעיר ועכשיו הוא נשאר לבדו. אך כעבור זמן נודע לו שהרב הלך לאיזה סוכה לקיים מצות נטילת ארבעה מינים. הוא הלך אחריו אל הסוכה שעמדה במקום מרוחק וראה אותו עומד שם במנוחת שלום ושלוה, ועל אף שמכל צד נשמע קול רעש גדול אדיר וחוק של כדוריי אש שנפלו והרעידו את כל העיר, המשיך הגה"ק מנאסויד בעבודת הקודש כאילו כל זה אין נוגע אליו. אחרי שסיים ליטול לולב אמר לאיש ההוא, הבה נלך לבית המדרש

כאשר גלו ישראל מארצם ויסעו מהר שפר, דהיינו שנסעו מירושלים קרתא דשופריא ויצאו מהארץ חמדה טובה, אזי התקיים בהם ויחנו בחרדה, שנפלה עליהם חרדה גדולה עד מאד מפני הגוים אשר סביבותיהם, כפי שנגזר עליהם בתוכחה (ויקרא כו, לו) והבאתי מורך בלבכם בארצות אויביהם ורדף אותם קול עלה נידף ונסו מנוסת חרב ונפלו ואין רודף. כך היה במשך כל שנות הגלות שבני ישראל היו תמיד שרויים באימה וחרדה מפני הגוים, כאשר אנחנו בעינינו ראינו זאת - לא תקום פעמיים צרה - לפני שלושים שנה בשנות הזעם אצל הרשעים הרוצחים ימ"ש, שכאשר הגיע איזה גוי קטן ונתן קולו בנערה החלו אלפי יהודים לרוץ ברוב פחד, וקלנס אחד שלהם היה יכול להוביל למבטח חמישים אלף יהודים הי"ד כאשר אף אחד לא אזר עוז להתקומם כנגדו.

ובאמור, על זאת ממשיך הכתוב ואומר, שיבוא זמן שיתקיים ויסעו מחרדה, שהקב"ה יחוק את לב ישראל בתוקף וגבורה שלא יחרדו כלל מהגוים, ולא ישיתו לב כלל לכל מה שהגוים חורצים לשונם לאיים על ישראל, וזהו סימן בידינו כי קרובה ישועתנו לבוא ובקרוב יתקיים ויחנו במקהלות, כשיגיע זמן קהילה לכל ונדחי ישראל יכנס.

*

ענין זה שיסתלק הפחד מהלב, הוא רק על ידי התעוררות אלוקית ממרום. ובאמת הצדיקים והיראים זכו תמיד למדרגה זו שלא היה בלבם שום פחד ומגור. כפי שסיפר לי יהודי שהיה נוכח

החתן והמחותנים וממתין עלי שאבוא לסדר קידושין מתוקף תפקידי כרב הקהילה, ולא אעכב עוד את החתן והכלה. בהיות וחזקה עלי פקודת קדשו יצאתי והלכתי לעבר מקום החתונה, כאשר כל הדרך צעדתי על גבי שברי זכוכית מהחלונות שהרשעים כבר ניפצו.

בשהנעתי אל מקום החתונה מצאתי למרבה הפלא את הגה"ק

מנאסויד יושב בשלוות הנפש יחד עם החתן והנאספים שזימרו ניגונים, בלי לתת לב לקולות הפורעים אשר נשמעו מקרוב. אחר כך הלכו לכסות את הכלה בהינומא, ומשם המשיכו למקום החופה אשר נערכה כחצר על פי פקודתו של הגה"ק מנאסויד, וכשביקשו ללכת במהירות אמר הגה"ק שאין זה מן הכבוד לחתן הדומה למלך, אלא יש לילך במתינות ובנחת. כך ערכנו את החופה על אף שבמשך כל אותו זמן עמדו הרשעים סמוך לחצר ונתנו עלינו בקולות של חרפות וגידופים שהרעידו את הלבבות שמא עוד מעט וסקלנו, אך הגה"ק מנאסויד לא שת לבו כלל אליהם. בעת ההיא ראיתי עין בעין את מדרגת בטחונו בה' שלא היה בלבבו שום מורא וחת מפני גוים.

בן כתב בחובות הלבבות (שער אהבת ה', פרק ו) וז"ל, סיפר אחד מן החסידים על אחד מהיראים, שמצאו ישן באחד המדרבות, ואמר לו, האינד ירא מן האריה שאתה ישן במקום הזה, אמר לו, אני בוש מאלקים שיראני ירא זולתו, עכ"ל.

גם זקה"ק זי"ע בישמח משה (פרשת ויקרא, עה"פ ארם כי יקרב, ד"ה הדרך השני

לומר הלל, וכך הלך הגה"ק עמו בנחת ובמתינות מתוך שלוות הנפש, ובמשך כל הדרך סיפר לו עובדות על זקה"ק מצאנו זי"ע, ואותו יהודי הרגיש כי עוד מעט נשמתו פורחת ממנו מרוב פחד, כאשר מימינם ומשמאלם הומטרו כדורי אש והם הולכים בינותם כמו בין טיפות גשמים, ואילו הגה"ק מנאסויד לא שת לבו לכל זאת והתהלך בהשקט ובמת.

גם כדידי הוה עובדא עם הגה"ק מנאסויד זי"ע. היה זה בשנות מגורי בקלויזנבורג, שם היו כנופיות של סטודנטים גוים רשעים שנקראו 'קוויסטן', אשר מפעם לפעם היו פורעים פרעות בעיר שבמהלכן ניפצו את חלונות בתי היהודים ומכים מכת הרג כל יהודי הנקלע בדרכם. רוב אספסוף הפורעים עמדו מעברו השני של הגשר המחבר בין שני חלקי העיר, שם הרעישו בקול ענות מלחמה ובצעקות עד לב השמים, ועל הגשר עמדו שוטרי השלטון הרומני שהיו ממונים לשמור עליהם שלא יעברו את הגשר, אבל הם לא עשו את מלאכתם ונתנו רשות לחלק מהם לעבור גם לצד השני, בפרט לאחר שקיבלו שוחד. במשך כל אותו זמן הסתתרו כל אנשי העיר במקומות מסתור, וגם אני נכנסתי לאיזה מרתף סגור עד יעבור זעם.

באחד הימים, בעודי מסתתר במרתף, היתה אמורה להתקיים שמחת נישואין בביתו של אחד מבני העיר, אשר ביתו עמד סמוך ממש לגשר ששם עמדו האספסוף, וחשבתי להימנע מללכת אל החתונה בשעת סכנה כזו. אולם פתאום נכנס למרתף שליח בשמו של הגה"ק מנאסויד לומר לי, שהוא יושב יחד עם

את התנור. גם היה אסור להזכיר לפניו תיבת 'מעסער' [סכין], כיון שהגיית החלק הראשון של התיבה נשמעת כמו 'מת'. כן סיפרו עליו עוד הרבה סיפורים בענין זה.

הוי אומר, שהאדם מצד טבעו אמנם יש בו מידת הפחד, אבל כאשר השי"ת שולח עזרו מקודש הוא זוכה לכח אלקי שנכנס בלבו חוזק ותקיפות עד שמסתלקים מלבו החרדה והפחד לגמרי, וכפי שהיה בדרך כלל אצל הצדיקים שהיה להם לב אביר ואמיץ, כמו שנאמר בדוד המלך (שמואל ב' י, י) אשר לבו כלב האריה.

וזהו בכלל האמור לעיל, שכאשר מתקיים 'ויסעו מחרדה' זהו סימן שבקרוב יתקיים 'ויחגו במקלות', כי כאשר רואה אדם שמשמים נתנו לו לב אמיץ שלא לפחד כלל, זהו מחמת שנפשו מרגשת כי קרובה ישועתו. והוא בכלל מה שאמרו (מגילה ג, א) האי מאן דמיבעית, אף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי, היינו שאם שורה בלב האדם פחד ומורא זהו סימן שאכן היא עת צרה ופורענות, אבל אם הוא רואה שהחרדה מסתלקת מלבו, זהו מחמת שמזליה חזי שלא יאונה לו כל רע ולכן יש לו לב אמיץ שלא להתירא. כך רואים מעשים שבכל יום, יש לך אדם שכאשר אוחזת אותו חום של שלושים ושבע מעלות הוא נבהל אימת מות וחוכך בדעתו אם לכתוב צוואה, ולעומתו יש אדם שגם כאשר אוחזת אותו ארבעים ואחת מעלות חום הוא מתייחס לכך בביטול ושחוק, ואיתנה תקוותו שבקרוב זה יעבור כלעומת שבא.

בענין; פרשת ראה, ד"ה הן גור) הרחיב בענין זה שהירא מאלקים אין לו אלא יראת הכורא ולא יראת הברואים (ראה עקידה, פרשת נח, מאמר טו), ופירש בזה את הכתוב (ישעיהו נד, טו) הן גור יגור, פירוש, מי שיש לו כמה יראות, היינו משום אפם מאותי, שאין יראת אלקים בלבבו, עיי"ש. כי האיש אשר יראת ה' בלבבו הוא מאמין ובוטח בה' ששום רוצח בשר ודם או חיה רעה לא יוכלו לנגוע בו לרעה אם הקב"ה גזר עליו להישאר בחיים, ועל כן אין שום פחד בלבבו, וכמאמר הכתוב (תהלים ג, ז) לא אירא מרכבות עם אשר סביב שתו עלי.

*

אך כאמור, ענין זה שיסתלק הפחד מהלב בא לאדם בהתעוררות משמים ויש בו בחינה של למעלה מדרך הטבע, שהרי אדם מטבעו מתיירא מפני כל דבר של סכנה, כגון משריפה וכדומה. בפרט מי שהוא בעל נפש מבוהלת ולב חלש, שדרכו להתמלא חרדה גדולה מכל דבר קטן. כן ידוע אפילו על כמה צדיקים בדורות האחרונים שמטבעם היו רכי הלב ופחדנים. על צדיק אחד מסופר שבטבעו נולד עם חולשת הנפש שהיה פחדן באופן מופרז, עד שאם בעת שינתו הגיע לאוזנו איזה קול רעש היה מתעורר בחרדה ובהלה, והיה צורך להעמיד אנשים שישמרו על השקט בכל הרחוב סביב לו בעת שינתו. כן היה אסור להזכיר לפניו שהבעירו את התנור, כי כאשר רק שמע אומרים 'שהבעירו' במרם הספיקו לומר 'את התנור', היה כולו רועד מפחד מפני האש הגדולה, ולכן היו צריכים לומר לו רק 'שהסיקו'

הנעשה רק לשעה ולזמן צריך להיעשות רק על ידי שליח. ומאחר שקריעת ים סוף היתה רק לפי שעה, שהרי אחרי כך היה צריך הים לשוב לאיתנו לכסות את הרכב ואת הפרשים, לפיכך לא נבקע הים על ידי דיבורו של משה, כי שכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה (עיין זוה"ק ברעיא מהימנא, פרשת פנחס, ח"ג דף רלב, א), והיה נחשב זה כאילו הקב"ה בעצמו בקע את הים, ושוב לא היה הים יכול לשוב לאיתנו, לכן נבקע הים רק על ידי המטה, עכתוד"ק עיי"ש. עוד כתב במקום אחר בישמח משה (פרשת שמות, עה"פ זה שמו, אופן ראשון) ששם הוי"ה ב"ה וב"ש, שפירושו היה הוה ויהיה, מורה שהקב"ה הוא נצחי ואין סוף, עיי"ש.

זהו שאמר הכתוב, התיצבו וראו את ישועת הוי"ה אשר יעשה לכם היום, שהישועה והגאולה ממצרים לא תהיה על ידי מלאך או שליח, אלא על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, שהוא קיים ושמו קיים לנצח נצחים, ועל ידי שם הוי"ה שהוא מורה על נצחיות הבורא, וסימן לדבר שהרי כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, ומאחר שתהיה זו ישועה נצחית, זה לכם האות שהישועה באה מבחינת שם הוי"ה ועל ידי הקב"ה בעצמו.

***

עוד יבואר, בהקדם דברי רש"י על מה שאמרו המלאכים ללוט בפרשת הפיכת סדום (בראשית יב, יז) אל תביט אחריו, וז"ל, אתה הרשעת עמכם, ובזכות אברהם אתה ניצול, אינך כדאי לראות בפורענותם ואתה ניצול, ע"כ.

*

הנה כי כן, כאשר נשאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאד, אמר משה אל העם 'אל תיראו', ואכן דבריו אלו של משה עשו רושם לחזק ולאמץ לבב ישראל, עד שהמורא והחרדה הסתלקו לגמרי מלבם, ומרוב בטחונם בה' הביטו על המצרים הרודפים אחריהם כאילו הם כבר פגרים מתים. כפי שרגיל אני לפרש הכתוב (להלן יד, ה) וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, כלומר, שבתחילה כשעמדו על שפת הים שעדיין לא נבקע, והמצריים עוד רדפו אחריהם, כבר אז ראו ישראל את המצרים כאילו הם כבר מתים, וממילא לא התייראו מהם כלל.

על כן אמר להם משה, אחרי שראיתם את הנס הגדול הזה שהמורא והפחד הסתלקו מלבכם, והתקיימה בכם בחינת י'סעו מחרדה', זהו אות למוכה שאכן הישועה כבר מזומנת לבוא, ולכן התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום.

***

עוד נראה לפרש, בהקדם מה שכתב זקה"ק זי"ע בישמח משה (בפרשתו, ד"ה ויאמר ה' אל משה מה תצעק) לתת טעם מדוע היתה קריעת ים סוף על ידי שמישה נטה ממהו על הים, ולא על ידי דיבורו של משה, ומבאר שם, כי כל מעשה שנעשה על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, בהכרח שמעשה זה יהיה מעשה נצחי, כפי שהקב"ה הוא נצחי, וכמאמר הכתוב (קהלת ג, יד) כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם, אבל כל דבר

קריעת ים סוף שהוזהרו ישראל שלא ישובו למצרים ולא יוסיפו לראותם עוד עד עולם (וראה רמב"ם הלכות מלכים ה, ז-ח).

ולבאורה הוא פלא, מה מקום לצוות ולהזהיר על הלכה זו שלא

לשוב מצרים דווקא בשעה זו כשעמדו ישראל בשעת סכנה, מצרים רודפים אחריהם והים לפניהם, והינם מתייראים עד מאד וצועקים אל ה' בצר להם, והלא היה אפשר לצוות על מצוה זו לאחר זמן, אחרי שיעברו את הים בחרבה וישירו לה ויקבלו את התורה.

והנראה לי כזה, בהקדם מה שכתב רש"י לעיל בפרשת בא על

הכתוב (שמות יב, ו) והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים, ומפני מה הקדים לקחתו לשחיטתו ארבעה ימים, מה שלא צוה כן בפסח דורות, היה ר' מתיא בן חרש אומר, הרי הוא אומר (יחזקאל טז, ח) ואעבור עליך ואראך והגה עתך עת דודים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם ז) ואת ערום וערירה, ונתן להם שתי מצוות, דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם ו) מתבוססת בדמך, בשני דמים, ואומר (זכריה ט, יא) גם את בדם ברייתך שלחתי אמירך מבור אין מים בו, ולפי שהיו שטופים בעבודה זרה, אמר להם (פסוק כא) משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה, ע"כ.

ברם, עדיין לא נסתם לגמרי פי המקמרג, ובשעה שעמדו על הים

ובזה פירשו הקדמונים (הובא בדבש לפי, מערכת ג, אות טז; בני יששכר, מאמרי כסליו, מאמר ד, אות פ, ומאמרי אדר, מאמר ז, אות יא) את הכתוב (תהלים נח יא-יב) ישמח צדיק כי חזה נקם וגו', פירוש, שמחה היא לצדיק כשזוכה לראות בנקמת אויביו, כי זהו סימן שהוא זכה לישועה בזכות עצמו, ועל זאת ויאמר אדם אך פרי לצדיק וגו', דהיינו שבני אדם הרואים שהצדיק זוכה לראות בעיניו את הפורענות הבאה על אויביו, יאמרו שישועה זו היא פרי מעשיו של הצדיק שזכה לכך בזכות עצמו, עכ"ד.

בבן יפורש הכתוב, התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום,

כלומר, הישועה תבוא בזכות עצמכם, וזה לכם האות שהרי כי אשר ראייתם את מצרים היום וגו', דהיינו שעייניכם הרואות במפלת שונאיכם, ובהכרח שאתם ראויים לישועה בזכות עצמכם ולכן מותר לכם להביט במפלתם (ועיין פנים יפות, פרשת יתרו, עה"פ אתם ראייתם).

***

באופן נוסף יבואר הכתוב, בהקדם מה שדרשו חז"ל (ירושלמי סוכה ה, א),

והובא ברמב"ן כאן, שהאמור כאן 'כי אשר ראייתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם', אין זו לשון הבטחה שלא יראו את מצרים רודפים אחריהם, אלא זהו איסור לא תעשה שהוזהרו ישראל שלא לשוב עוד מצרימה, וכתב הרמב"ן שעל כך אמר להם משה לישראל בפרשת שופטים (דברים ז, טז) וה' אמר לכם לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד, הכוונה שה' כבר אמר לכם, לשון עבר, וזה היה כאן לפני

סוסייהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותם בים, וגדולה היתה ביות הים מביות מצרים וכו', לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם, ע"כ, ואם כן, באותה מידה היו ישראל יכולים לבקש גם לשוב למצרים למען הרבות עוד ביוה.

זאת ועוד, הלא מצינו בפרשת המרגלים שאמרו ישראל (במדבר יד, ג) הלא טוב לנו שוב מצרימה, ואף שבהשקפה ראשונה הוא פלא מה שאמרו שרצונם לשוב למצרים אחרי כל התלאה אשר עברו שם, אבל כשנתבונן נראה שבאמת דיברו בזה דברים של מעם במיטב הגיון מצד דרכי הטבע, שהרי מה להם ללכת בארץ לא זרועה, מדבר ציה ושממה, מקום נחש שרף ועקרב, סמוך לארץ עמון ומואב, הלא טוב להם לשוב לארץ מצרים שם התגוררו יותר ממאתיים שנה, והיא מדינה עשירה בממון ומליאה כל טוב, משוכללת ומפותחת בבנינים גבוהים וערי מסכנות פיתום ורעמסס, ואחרי שכל הניבורים של מצרים נפלו ויאבדו כלי מלחמה, מרכבות פרעה וחילו ומבחר שלישי טבעו בים סוף, עתה באפשרותם לכבוש לעצמם את כל ארץ מצרים ואין מי יעמוד כנגדם, משה יתיישב בארמון המלוכה של פרעה, ואהרן והוקנים יקחו את בתי השרים והמכשפים כמו יונוס ויימכרום וכדומה, ושאר כל ישראל ימצאו להם כל אחד בית דירה מפואר אשר המצריים השאירו אחריהם, והארץ הנה רחבת ידיים לפניהם לישב בנאות דשא על מי מנוחות, והמצריים המועטים שנשארו במצרים ישמשו להם כעבדים ושפחות.

גבר עליהם הקטרוג לאמר (ויקרא רבה כג, ב; ילקוט שמעוני, פרשת בשלח, רמז רלד) מה נשתנו אלו מאלו הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה וכו', כך שהיו ישראל צריכים מחדש איזה זכות שתגן בעדם שיהיו ראויים לישועה, לפיכך נתן להם הקב"ה באותה שעה מצוה זו שלא לשוב עוד מצרימה, ותיכף ומיד קיימו וקיבלו היהודים עליהם ברצון מצוה זו, וזכות קבלה זו היא שעמדה להם להינצל.

כשנתבונן נראה שקבלה זו שקבלו על עצמם לא לשוב מצרימה, אינה דבר של מה בכך, שהרי הכתוב מעיד (פסוק ט) שפרעה לקח עמו כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו, דהיינו שכל איש גיבור חיל ובעל זרוע שהיה במצרים יצא לרדוף אחרי ישראל, ואחרי שהכתוב מעיד (להלן פסוק כח) שהמים כיסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד, נמצא שנשארו בארץ מצרים רק הנשים והוקנים, החולים והחלשים, ומה גם שרכים מהם מתו במכת בכורות, כפי שכתב רש"י (לעיל יב, ל) שהיו בתים שמתו שם חמשה אנשים. הנה כי כן, עכשיו היתה שעת הכושר גדולה עבור בני ישראל לשוב מצרימה, שם יעברו מבית לבית ויקחו מכל הבא לידם ואין מי יעמוד כנגדם אחרי שנשארו שם רק חלשים וחולים, כדרך שמצינו כאשר שמעון ולוי החלישו את אנשי שכם (בראשית לד, כז) בני יעקב באו על החללים ויבוזו העיר וגו'.

הלא באמת מצינו (להלן טו, כב) ויסע משה את ישראל מים סוף, ופירש רש"י, הסיען בעל כרחם, שעטרו מצרים

בהיות כן, אילו היה אמת במענת המקטרג שבני ישראל במצרים היו ח"ו אדוקים בעבודה זרה ברצון ולא מתוך אונס, אזי אף שמתחילה הם יצאו ממצרים משום שלא רצו לסבול עוד את עול השעבוד של מצרים, אבל עכשיו אחרי שפרעה וכל חילו טבעו בים, היה עליהם למהר לשוב ממצרימה, כדי ששוב יוכלו לעבוד שוב את אותה צורה לה היו עובדים בשנות מגוריהם אשר גרו בה.

הוי אומר, שבעצם הדבר שקיבלו היהודים עליהם שלא לשוב ממצרימה, נסתם פי המקטרג שמען הללו עובדי עבודה זרה, שהרי זה מוכיח בעליל שלא היו להוטים לעבוד עבודה זרה ברצון, אלא שהיו אנוסים תחת יד מצרים לעבוד עבודה זרה, ולכן אין להם שום רצון לשוב כעת למצרים, ועל זאת גער השי"ת במקטרג ואמר לו (ילקוט שמעוני, פרשת בשלה, רמז רלד) שוטה שבעולם, וכי לדעתם עבודה והלא לא עבודה אלא מתוך שעבוד ומתוך טרוף דעת, ואתה הן שוגג כמויד ואונס ברצון.

בבן נבוא לביאור הכתוב, כי הנה למעלה כתוב (פסוקים ט-יא) וירדפו מצרים אחריהם וישינו אותם חונים על הים וגו' על פי החירות לפני בעל צפון וגו', וישאו בני ישראל את עיניהם וגו' ויראו מאד, והסיבה שהתייראו מאד, לפי שכאשר המצרים השינו אותם חונים לפני בעל צפון, שזה היה העבודה זרה של מצרים, ידעו ישראל מרת נפשם שבמצרים היו עובדים לעבודה זרה זו, ולכן התייראו עד מאד שמא עכשיו יפקד עליהם עון זה אשר חטאו במצרים, כפי שמען המקטרג הללו עובדי עבודה זרה,

אמור מעתה, שכאשר אמר להם משה באותה שעה את מצות לא תעשה של 'לא תוסיפו לראותם עוד', והוזהרו שלא לשוב עוד ממצרימה, היה זה עבורם נסיון גדול. ואכן הם עמדו בנסיון וקיימו וקבלו עליהם לשמור ולקיים אוהרה זו, וגמרו בלבם שאפילו אם יתנו להם כל כספם וזהבם של מצרים לא יעברו את פי ה' ולא ישובו לארץ מצרים הטמאה. זכות זו היא שעמדה להם לסתום את פי המקטרג וגם מלאך רע ענה אמן שהם ראויים לישועת ה'.

הוא שאמר הכתוב, התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום, דהיינו שאתם בזכות עצמכם תהיו ראויים לישועה, ובא הכתוב לתת טעם מה זכות יש לכם, כי - פירוש יען וביען - אשר ראיתם את מצרים לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, דהיינו שמשום שאני מזהיר אתכם איסור זה שלא לשוב מצרים, ובזכות שאתם מקבלים עליכם מצוה זו, וגלוי וידוע לפני שאכן תקיימו קבלה זו ולא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, לכן יעשה לכם היום ישועה בזכות עצמכם.

*

על דרך זה נראה לומר עוד בסגנון אחר, כי הנה ידוע (ראה ירמיהו ב, כח, וברש"י שם) שבדורות הקודמים היה לאומות צורת עבודה זרה מיוחדת לכל עיר ועיר לעצמה, כן היה להם צורת עבודה מיוחדת לכל רחוב לעצמו, וזה הענין שמצינו בגמרא (עבודה זרה מ, ב) שהיו מעמידים עבודה זרה בפתח המדינה, כי לכל מדינה ולכל עיר היתה צורה אחרת של עבודה זרה.

ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאד, ראו שר של מצרים נוסע מן השמים לעזור למצרים, ע"כ. ויש להתבונן כיצד זכו ישראל לחזות עין בעין את שר של מצרים, שהוא מלאך ממלאכי מעלה, אשר מדריגה זו אין בנמצא אצל סתם בני אדם, אלא אצל אנשים גדולים ובעלי מדרגה שראו מראות אלקים.

מסופר על זקה"ק מהרצ"א מדינוב זי"ע, שכאשר העביר את משכן קדשו לעיר מונקאטש בהונגריה, נסע דרך העיר זידיטשוב לבקר בהיכל קדשו של מחותנו זקה"ק בעל עטרת צבי זי"ע ששאל אותו: הנה אתה נוסע למדינת הונגריה, כלום אתה מכיר את השר של המדינה. ענה לו זקה"ק מהרצ"א: בוודאי מכיר אנכי אותו, הלא הוא לבוש מכנסיים אדומות (וזה לעצמו הוא ענין נפלא אשר ראה זקה"ק ברוח הקודש). הוסיף עוד זקה"ק מזידיטשוב ואמר לו: מחותן, האם הבחנתם בשריטה שיש לו במצחו, הלא אנכי עשיתי לו זאת, היה זה כשהלכתי פעם על הרי הרעמונדא (הוא חבל ארץ במחוז מרמורוש), ואז בא כנגדי שרו של הונגריה והתחיל להיאבק עמי, אזי השבתי לו גמולו בראשו ושרטתי לו את מצחו. והדברים עתיקין ומי יבוא בסוד קדושים.

אך כאמור, רק בני עליה זוכים למדריגה זו לראות מלאכי מעלה, ואם כן כיצד זכו יוצאי מצרים לראות את שרו של מצרים רודף אחריהם.

בהכרח צריך לומר, שרצה הקב"ה שיראו עין בעין את גודל הנסים והנפלאות שעושה עמהם, שלא

ועל כן, ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר, והכוונה שבמדבר מצויות חיות רעות דורסות וטורפות, ולכן חששו שמא ימותו במדבר על ידי דריסת חיה רעה, אחרי שהתחייבו מיתת סקילה כדין העובד עבודה זרה שמיתתו בסקילה (פנהרין נג, א), ומי שנתחייב סקילה או גופל מהנג או חיה רעה דורסתו (כתובות ל, ב), ואם התחייבו מיתת סקילה, היה לו להמיתנו במצרים במיתה זו ולמה לקחתנו למות במדבר בדריסת חיות רעות.

על זאת, ויאמר משה אל העם אל תיראו, פירושו, אל תיראו שמא יפקד עליכם עון עבודה זרה שעבדתם מצרים, התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום, וכאמור הכוונה שאתם בזכות עצמם תהיו ראויים וחכאים לישועה, כי באמת אין אתם נידונים כעובדי עבודה זרה ברצון, וסימן מובהק לדבר, שהרי אנכי מצוה אתכם לאמר כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, וגלוי וידוע בשמים שאכן אתם מקבלים עליכם לשמור ולקיים אזהרה זו ולא תשובו מצרימה, ואין אתם להוטים לשוב אל העבודה זרה שיש שם, וזוהו יש הוכחה שכל אותן השנים לא עבדתם אותה ברצון אלא יש לכם דין אונס, ובכך התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם.

***

עוד נראה לומר בביאור אלה מקראי קודש, בהקדם מה שכתב רש"י לעיל על הכתוב (פסוק י) וישאו בני

עוד נראה לפרש, בהקדם מה שמוכא מהמקובל האלקי רבי שמשון מאוסמרפאלי זי"ע הי"ד (ראה בספרו לקוטי שושנים, בתחלתו; רגל ישראל, מערכת פ, אות כב, ערך פרעה) אודות המוכא בוהר הקדוש (ראה תקוני זוהר, תקן ו, דף כג, א, ועוד) שיש ע"ב אומות, אבל בשמים ממעל יש רק ע"א שרים, כי למצרים ולישמעאל יש שר אחד לשניהם, עכ"ל. וכבר מילתי אמורה, שנראה לי שדבר זה נעשה אחרי ששרו של מצרים הושפל והורד מגדולתו (עיין זוה"ק ח"ב פרשת שמות דף יב, א), ואחר כך מת על שפת הים (ראה הערה א), שאז נותרה מצרים ללא שר, ולכן צירפו את מצרים אל ישמעאל להיות תחת שליטת שר אחד.

אולם עדיין הוא פלא, האם כביכול אין די מלאכים במרום למנות למצרים שר חדש ומיוחד בשבילם, עד שהיה צורך לשתף אותם יחד עם ישמעאל תחת שליטת שר אחד, וכבר ביארתי בזה בכמה אופנים (ראה שיעור חומש ורש"י פרשת בא תשל"ב. גליון אלף תקצ"ב).

אכן יתבאר, כי הנה טומאת מצרים וקליפתה היו קשים עד מאד, ולכן אנו רואים שבני ישראל במצרים נפלו כל כך מטה והתערבו בגוים, אשר לכאורה הוא פלא איך נברתה האמונה מפייהם כל כך, והלא התגוררו שם רק מאתיים ועשר שנה, ומתוכם רק פ"ו שנים בלבד היו בקושי השעבוד, ובאותן השנים היו עמהם צדיקים וקדושי עליון, קהת ומשה ואהרן וכל שבט לוי הקדושים, מגשה ואפרים בני יוסף, ועוד הרכה יהודים שהיו מתלמדיו של יעקב אבינו שלמדו תורה מפיו, ומי לנו גדול מהם, ואיכבה

רק את צבא מצרים אשר בארץ מתחת הוא מוריד במצולות, אלא הקב"ה פוקד גם על צבא מרום ברין, ולכן פקח את עיניהם של ישראל שיראו את שרו של מצרים רודף אחריהם, ואז יראו שגם שר של מצרים הושפל והוכנע^א, שעל זה אמרו שירה 'כי נאה נאה!^ב

וזוהו שאמר להם משה, אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום, וסימן לדבר, שהרי כי אשר ראיתם את מצרים היום, הכוונה על שרו של מצרים שזכותם לראותו, ולמה זה נפקחו עיניכם לראות מחזה כזה, ובהכרח שרצה הקב"ה להראותכם את הניסים אשר יעשה לכם היום שהוא מכניע ומשפיל גם את שרו של מצרים ממרום, ואם כן חזקו ואמצו ודעו כי לא תוכיפו לראותם עוד עד עולם.

***

^א ראה זוהר הקדוש בפרשתן (דף נב, ב): וירא ישראל את מצרים מת, ההוא שלטנא ממנא דמצראי אחמי לון קודשא בריך הוא דאעבר ליה בנהר דינור דהוה בשפתא דימא רבא, מת מאי טעמא מת, כמה דאוקמוה דאעברו ליה מההוא שלטנא דיליה.

^ב ראה באר מים חיים עה"פ וברוב גאונך (טו, ז) ד"ה ואמנם להיות, וז"ל: כבר אמרו זה באומרים אשירה לה' כי גאה גאה וגו', ואפשר לומר כי שם אמרו סוס ורוכבו רמה וגו' וזה קאי על שר של מצרים שהפילו תחילה לים כמאמר חז"ל (שמות רבה כג, טו) וכן הוא בכתבי האר"י ז"ל (בכוונות השירה) סוס ורוכבו ס"ם ונוקביה, כי תדע שעיקר הגיאות הוא בקליפה האומרת אני ואפסי עוד, והם נשפלו תחילה.

שמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע ששמע פעם מפה קדשו של זקה"ק מצאנו זי"ע בדברי תורתו בסעודה שלישית באחת השבתות של חודש אלול - אשר בשבתות אלו היה גילגל לומר את דברי התורה בניגון מיוחד של קול בכי - ובתוך דבריו אז נענה ואמר: כאשר היצר הרע נטפל לאדם להתגבר עליו, מי יוכל לעמוד כנגדו [אז דער יצר הרע איזדאקיוועט זיך איבער א מענטש, ווער קען אים אקייגען שטיין]. וכל העם בשומעם את הדברים יוצאים מפורש מפי זקה"ק נשאו קולם בככי ויללה שנשמעו למרחוק מחוץ לבית המדרש, וחלקם אף הפילו עצמם על הארץ והטיחו ראשם בקרקע מרוב צער ובכי.

*

ביותר הדברים אמורים בנוגע לצדיקים, אשר אין לנו כל השגה בעוצם הנסיונות שהתנסו הצדיקים, והנסיונות שלנו הם כקליפת השום לעומת הנסיונות של הצדיקים. כן ידוע על האחים הקדושים רבוה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע והרבי ר' זושא זי"ע, שכאשר הלכו לערוך גלות התגברו עליהם הקליפות בנסיונות קשים ביותר, כגון שפעם אחת האכילו אותם מכשפים מיני מאכלים המביאים לידי תאוה של עריות, ורק בכח קדושתם עמדו איתן בכל הנסיונות.

בעת היא כאשר כיתתו רגליהם ממקום למקום לחקן את העולם, הגיעו בדרכם לעבור את הגשר המהכר בין העיר ביאלא לעיר ביליץ, ואז הופיע לקראתם הס"מ וחרבו שלופה בידו, והתרה בהם 'לא תעבור כי פן תהרב

נהיתה כזאת שנברה כל כך כח הטומאה על ישראל עד שהפכו להיות עובדי עבודה זרה, ולא שמרו ברית אלקים וזולת שבת לוי בלבד אשר מלו את עצמם (שמות רבה י"ג, ה), ולא שמרו שבת עד שמושה פעל זאת אצל פרעה (מור א"ה סימן רפא) ואכלו שם נבילות וטריפות בשבתם על סיד הבשר (שמות מ"ג, וראה קדושת לוי, פר' בהעלותך ד"ה מי יאכילנו בשר).

אין זאת אלא ששם במצרים שלטה קליפה טמאה וגוראה, והיתה ארץ מלאה כישופים ושאר טומאות, עד שכל מי שנכנס ובא במגע אורה נפגע מיד, עד כדי כך שמוכא (זוהר הק, פרשת וירא, דף ק"ו, א במדרש הנעלם; ליקוטי תורה להאריה"ק, תהלים פ"ד, ד"ה עוברי בעמק הבכא) שלפיכך נאמר (שמות י"ב, י"ב) ועברתי בארץ מצרים, ודרשו חז"ל (הגדה של פסח; ילקוט שמעוני, פרשת בא, רמז קצ"ט) אני ולא מלאך אני ולא שרף, כי כל כך היתה הטומאה גדולה בארץ מצרים עד שאפילו מלאך ושרף אם היה יורד לארץ מצרים היה נפגם. ואם כן מה יענו בני אדם קרוצי חומר ומה יעשה הבן ולא יחמא.

*

יש כוחות טומאה וכישוף קשים מאד רח"ל, שכאשר הם מתגברים על האדם להחטיאו כמעט אין במציאות לעמוד כנגדם, ובוה יש לנו קצת הבנה כמה שמצינו הרבה פעמים בספרי הנביאים על רבים ממלכי ישראל שעשו את הרע בעיני ה', לפי שכוחות הטומאה הגדולים ביותר התגברו עליהם בכל כוחם עד שכמעט לא היה במציאות שיעמדו בנסיון, כענין שמצינו (קידושין פ"א, א) חזי דאת נורא ואנא בישראל.

וכו' ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים, והיא נפלאה בעינינו, מה הנס הגדול בכך שלא אירע לו מקרה לא מהור בליל המקודש לישראל, מה שלא קורה רק אצל אחד מני אלף אלפים, ה' ישמרנו. ומה גם כאשר המדובר כאן בכהן הגדול מאחיו, אחרי ששבעה ימים קודם יום הכיפורים היו מפרישים אותו לבית המקדש בקדושה ובטהרה (יומא א, א), ואם ביקש להתנמנם בליל יום הכיפורים אמרו לו להפג אחת על הרצפה (שם, ז), ואם כן, מה היה צריך לנס גדול שלא ייטמא (ועיין תשב"ץ ח"ג סימן לו; מדרש שמואל עמ"ס אבות שם, הובא בתוספות יו"ט).

אלא הביאור הוא, כי את זה לעומת זה עשה האלקים (קהלת ז, יד), ולפי שהכהן גדול נכנס בעיצומו של יום הכיפורים לעבוד את עבודת הקודש בקודש הקדשים, היה הס"מ מתגבר נגדו בכל עוו להכשילו, ועזב את כל העולם כולו להתעסק אך ורק עם הכהן גדול להכשילו ולהחטיאו, ומה גם אחרי שאין לו לשטן מה לעשות ביום זה בשמים ממעל, שהרי אין לו רשות להשטין בשמים ביום הכיפורים (יומא ב, א), וממילא היה זמנו פנוי להיות נטפל רק לכהן גדול, ובמשך כל יום הכיפורים היה רודף אחריו ככלב נבעת עם כל גוריו למצוא איזו הזדמנות להביאו ח'ו לירי הרהור וטומאה.

הנה כי כן, בעוד שבשאר אנשים במשך השנה אפשר להם לעמוד נגד יצרם, אחרי שהיצר טרוד להיות נטפל אל מיליארדי אנשים בכל העולם, כך שכוחו מתחלק לכל ברואי תבל ומגיע

אצא לקראתך' (עפ"י במדבר כ, יח), וכאשר לא השגיתו בו הוסיף ואמר להם: אם תמשיכו בדרככם, אעזוב את כל העולם כולו ואתגבר רק עליכם. הרבי ר' זושא אמר לאחיו שאין לחשוש מדבריו ויש להמשיך בדרך, אולם הרבי ר' אלימלך סבר שאין ללכת עוד, וחזרו לאחוריהם.

מעין זה ידוע על המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרפאלי זי"ע הי"ד שפעם אחת עבר אצל בית טומאתם אשר בעיר וינה (אשר הוא מקום טומאה מגונה עד מאד, ואמרו צדיקים שראו את מושבו של הסטרא אחרא רגלו אחת בארץ ורגלו אחת בראש המגדל ההוא), ושמע קול קורא אליו מראש המגדל ואומר לו 'לא תעבור בי פן חברב אצא לקראתך', ובסוף מעשה נהרג רבי שמשון מאוסטרפאלי זי"ע. (כיוצא בזה מסופר על הגה"ק רבי נתן אדלר זי"ע (ראה דרך הנשר אות מו, עמוד מא)). כן גם עלתה לו להמקובל האלקי (רבי עמנואל חי ריקין) בעל משנת חסידים זי"ע הי"ד, ועוד קדושי עליון, שנהרגו על ידי בני עולה. כי כל אותם הצדיקים שהתאמצו ללחום פנים בפנים נגד הטומאה להכניע אותה, אזי לעומת זאת התגברה עליהם הטומאה באופן נורא, בכחינת (בראשית לז, כה) ויאבק איש עמו. ואין לנו כל השגה בעבודתם של הצדיקים אשר מסרו נפשם לה' והעמידו את חייהם בסכנה בכל רגע ממש. כן ידוע כמה ענינים מצדיקים שלפעמים התגרה בהם הסטרא אחרא, ומטעם זה תלמיד חכם צריך שימור (ברכות נד, ב).

בזה יובן מה ששנינו (אבות ה, ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש

מבין לעצמו הר גדול של קטרונים אשר יוכל להביא ביום הדין, והנה כבוא יום הכיפורים הוא רואה את הכהן גדול עומד בבית המקדש וסומך שתי ידיו על השעיר המשתלח ומתוודה ואומר חטאו עוון ופשעו לפניך עמך בית ישראל, ואחר כך הוא משלח את השעיר הנושא עליו את כל עוונותם אל ארץ גזירה, ומתקיים בהם (ויקרא טו, ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם, והיה לשון של זהירות מלבין כמו שנאמר (ישעיהו א, יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו (יומא סו, א), כך שהוא השמן נשאר חפוי ראש בראותו כי כל עמלו במשך ימות השנה ירד למיזון והיה כלא היה, וכל העוונות נהפכו למצוות וכשלג ילבינו. בהיות כן, קנאתו בוערת בו באיש ההוא, הכהן לא-ל עליון, והוא יוצא להיאבק בו בכל כוחו, עד שהיה ניגש בפועל ממש לקרוע את בגדיו, לולי שהוא עומד באזהרה שלא יקרע.

*

בך גם כשהיו ישראל משועבדים בארץ מצרים היתה שם טומאה נוראה, כפי שכתב האר"י הקדוש (סידור הארז"ל, כפיסקא מצח זז) על הכתוב (שמות יב, לט) ולא יכלו להתמהמה, שאם היו נשארים שם עוד רגע אחד, היו משוקעים ח"ו בשער החמישים של הטומאה ואבדה תקוותם, וזוה אפשר ללמוד את עוצם כח הטומאה של שרו של מצרים, שהיה ראש לכל המכשפים הטמאים. וצדקה עשה ה' לנו שהשפיל גאים והעביר מן העולם את שרו של מצרים, אשר בכך התבטל חלק גדול מכח הטומאה בעולם, ודבר זה עומד לנו לעזרה עד היום הזה,

לכל אחד רק חלק קטן מכוחו הרע, אבל ביום הכיפורים כאשר השטן עזב את כל העולם, ואת כל כוחו וגבורתו העביר להתגבר רק על הכהן הגדול, מי הוא זה ואיזהו אשר יכול לעמוד כנגדו. הוי אומר, שאם בכל זאת דידן נצח ולא אירע טומאה לכהן גדול, הרי זה דבר למעלה מדרך הטבע, גם גדול מכל הנסים, שהקב"ה השפיל גאים עדי ארץ ולא נתן לכוחות הטומאה לנגוע בו לרעה.

בן מובא בשם המקובלים (הרה"ק רבי שמשון מאוסטרפאלי ז"ע, הובא בדבש לפי, מערכת ב, אות יז, ובתורת משה לחתם סופר, פרשת תצוה, עה"פ והיה פי ראשו) על דבר הכתוב במעיל (שמות כח, לב) שפה יהיה לפיו ס'ביב מ'עשה א'ורג כפי ת'חרא י'היה ל'ז לא י'קרע, שנרמז כאן בראשי תיבות שני שמות הטומאה של הס"מ ונוקבא דיליה. והכוונה בזה על פי מה שכתבו בספרים הקדושים (עין מגלה עמוקות, פרשת ויצא, עה"פ וישא יעקב רגליו; ריקאנטי, פרשת תצוה, הובא בשל"ה הק' תורה אור שם; מדרש תלפיות, ענף בגדי כהונה, ד"ה אמנם מה שנראה) שהשטן ברוב קנאתו בכהן גדול היה ניגש בפועל ממש לקרוע את בגדי הכהונה, כדי לבטל את עבודת הקודש, ולפיכך היה הכתוב צריך להזהיר מפורש לא יקרע, והכוונה על הס"מ שנרמז כאן בשמותיו, שלא יגש אל הקודש לקרוע את הבגדים.

וענין הדבר, לפי שמלאכתו של השטן כל ימות השנה להיות יורד ומתעה עולה ומרגיז (בבא בתרא טז, א), יום ולילה לא ישבות מלהסית ולהדריח בני אדם ולהכשילם בדבר עבירה, כך הוא

מט, ז) אבדה עצים מבנים נסרחה חכמתם, כיון שאבדה עצה מבנים, נסרחה חכמתן של אומות העולם, ואיבעית אימא מהכא (בראשית לג, יב) ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך, [בשווה לך (רש"י)].

כי באמת היצר הרע של ימינו זוטר הוא לעומת היצר שהיה בדורות הראשונים, שכן בימינו הוא מסית לדברים שכל בר דעת מתרחק מהם, כגון לעשן סמים מסוכנים; להתלבש כמו בהמה; לישון ברחוב ולזלול דברים מאוסים; להתנהג בשיגעון בתאוות ניאוף משוקצות. כל המתכונן רואה נכוחה שהיצר של דורנו הוא קטן וחלוש ובקושי הוא מתקיים, ואך לשחוק ייחשבו הנסיונות המטופשים שהוא מציב. זה אמת ויציב, תורת אמת.

בימינו אין לנו את הנסיונות הגדולים והעצומים שהיו בדורות הראשונים, ואף נער קטן יכול לומר גירא בעינא דשימנא, לשמוח בחבלו בניעמים אשר בחר בנו מכל העמים והיי עולם נטע בתוכנו, ואפשר לנו ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת ועונג הנפש, להגות בדף גמרא בחדר מחומם היטב כשכוס משקה חם מונח על השלחן, ואין ביד היצר להסית כי אם לדברי שטות והבל. זהו מניסי השי"ת אשר שיבר את כח הטומאה, וכאמור כל זה הוא תוצאה מכך ששרו של מצרים מת ובכך נחלש חלק גדול מכח הטומאה בעולם.

*

בך גם קליפת ישמעאל היא קליפה קשה וטומאה ארורה, כפי שמובא

שמאז יותר בנקל לנו לעמוד במלחמת היצר.

כל זמן שהיה שרו של מצרים בתוקפו, היה קשה להתגבר ולהכניע את כח הטומאה בעולם, שהרי מצרים היתה ערות הארץ, מקום של טומאת ניאוף ועבודה זרה, והשר שלהם היה בגדר 'גבר אלים' וגיבור עצום בכוחות הטומאה, כדוגמת אחימן ששי ותלמי ילידי הענק (כמדבר יג, כב), אשר מי יתייצב לפני בני ענק שהיו כוחות גדולים בטומאה (עין זוהר הק' ח"ג דף קס, א), וכיום הוזה הרחיב ה' לנו שכוחות עצומים אלו של הטומאה עברו מן העולם.

יש התמהים לנפש איך יתכן שבדורות הראשונים נכשלו בני אדם כל כך בחטא עבודה זרה, אך באמת אנו בימינו אין יכולים להשיג את גודל התגברות הטומאה שהיה בימים ההם, שהיה אז בעולם כוחות עצומים של הטומאה, כגון בלעם הרשע שהיה שומע אמרי א-ל ופורח באויר (כמדבר כד, ד), ונאמר בו (שם כב, ו) את אשר תברך מבוךך ואשר תאור יואר, או בלק שהיה פורח בכל יום להרי החושך ללמוד אצל המלאכים שנדחו בדור המבול (זוהר הק' פרשת בלק, דף רח, א), וכן שאר מיני מרעין בישין של מחבלים וכוחות הטומאה אשר בכוחם הרע היו יכולים לחולל דברים עצומים, וגם היו מלאי מדע ושכליות, כך שעלתה בידם להכשיל ולהחשיך את כל העולם.

וברוך ה' אשר הצילנו מכל נסיונות אלו, כמו שאמרו בנמרא (חגיגה ה, ב) שכאשר קרבו ימינו של רבי יהושע בן חנניה למות אמרו לו רבנו, מה יהיה עמנו מן האפיקורסים, אמר להם (ירמיה

להמול בשר ערלתם (בראשית יז, י), כדי להחליש את כח טומאתם ובכך להציל את העולם.

*

בבן יבואר, שאחרי שנשבר כוחו של שרו של מצרים אשר מת על שפת הים, לא רצה הקב"ה להעמיד שר חדש על מצרים, כדי שלא לתת תקומה מחדש לטומאה הגדולה של מצרים, אלא את שארית הגוים שנשארו במצרים העמיד תחת שליטת שר ישמעאל, אשר כאמור אין לישמעאל תוקף כל כך בטומאה אחרי שנמולו, ומעתה לא תהיה התגברות גדולה של כח הטומאה בעולם ויוכלו ישראל לעמוד איתן במלחמת היצר, ואף גם זאת שכאשר יגיע היום ההוא אשר יפקוד ה' על צבא המרום במרום וגו' (ישעיהו כד, כא), שוב לא יהיה צורך להילחם עמהם בכח גדול להפילם. כי אמנם ביציאת מצרים מצינו שהשי"ת שלח את משה פעם אחר פעם אל פרעה להתרות בו ולבקש ממנו שלח את עמי, ולהביא עליו עשר מכות בכח גדול ובורוע נטויה, אולם לעתיד לבוא לא מצינו כתוב שיביאו על האומות עשר מכות, לפי שלא יהיה צורך בכך אחרי שאין כח הטומאה בתוקפה כמאז.

הוי"א אומר, שישועה זו אשר הושיע ה' את ישראל ביום ההוא מיד מצרים כאשר הפיל את שרו של מצרים לפניהם, לא היתה זו רק ישועה לפי שעה ולזמן, אלא היתה זו תשועת עולמים עד היום הזה, כי אחרי שאין למצרים שר, וכשל עוזר ונפל עוזר, שוב נחלש כל כח הטומאה בעולם, ובנקל לכל יהודי להתגבר על היצר, ובנקל תבוא הישועה

בספרים דבר חידוש (ראה בספר חומת אנך, פרשת תולדות אות ה; מדבר קדמות, מערכת ג אות ט) שמכל האומות באים גרים, מלבד מבני ישמעאל שכמעט לא שמענו שנתגייר מהם גר, זה מורה על תוקף טומאתם. דבר זה רואים עד היום הזה, שבעוד שיש ל"ע הרבה נישואי תערובת של אנשים מזרע ישראל המתחתנים עמהם, הרי שאין בנמצא שישמעאלי יבוא ויתגייר. לפנים בישראל כשישבנו בחוץ לארץ היינו שומעים מפעם לפעם על גוים שבאו להתגייר, כן היה ידוע בחוץ לארץ על הרבה גוים שנקראו 'סובוטניקים' שאמרו שהתגיירו, כך גם היה בהונגריה בדור הקודם כפר שלם של גוים שהתגיירו. אף אנכי גיירתי בקלויזענבורג גר צדק, וכן הכרתי כמה גרים שאחרי שעברו אצל יהודים הכירו באמיתות דת משה וישראל ובאו להתגייר. גם כאן הגיע אלי יהודי אחד וחזותו כאיש חסיד עם זקן ופאות, ואמר לי שהוא היה בנו של כומר ועכשיו התגייר והוא גר בבני ברק. ואילו מן הישמעאליים אחד מאלה לא מצאתי, כי טומאתם גדולה עד מאד.

אשר על כן, כיון שרצה הקב"ה להכניע לכל הפחות במקצת את כח הטומאה של ישמעאל, לפיכך הם נימולים בהיותם בני שלש עשרה, ואדרבה, לא זו בלבד שאין מילה זו נותנת להם כח, אלא על ידי המילה נחלשת מעט כח הטומאה שלהם, כעין המבואר בוהר הקדוש (עיי"ש בפרשת וישלח, ח"א דף קעג, א) במעם שביקשו בני יעקב מאנשי שכם להימול להם כל זכר, כדי להחליש בזה את כח טומאתם. מסיבה זו גם ציוה הקב"ה על בני קטורה

פושעים וכופרים ויכוננו בארץ הקדושה את הממשלה של מדינת ישראל, אשר בפשטות אין מובן מה צורך ותועלת יש במלכות של פושעים.

ברם, האמת היא שיש בזה ענין גדול, על פי מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע בילדותי בעת מלחמת העולם הראשונה, כאשר הרבה תלאות עברו על היהודים במדינת גליציה ושאר המדינות סביב, כאשר רבים גלו מבתם או נפלו בחרב והערים היו מלאות כאלמנות ויתומים, ובאותה עת כאשר נודע שהוציאו להורג את הצאר הרוסי ניקולאי ימ"ש, ילדות היתה בי ושאלתי את אאמו"ר: כלום היה כדאי כל הצרות שעברו ישראל רק בשביל לנצח להוריד את ניקולאי. ענה לי אאמו"ר בלשון של תרעומת על השאלה: וכי מה אתה יודע ומבין בענינים אלו, האם ידעת מה המשמעות להכניע ולהחליש במרום את השר של רוסיה, המעט הוא דבר זה בעיניך.

כיוצא בזה, אף קודם הגאולה העתידה כאשר יעלה ברצון לפני השי"ת להביא את מלך המשיח למלוך בארץ ישראל, יהיה צורך תחילה להפיל ולהוריד את השר שארץ ישראל נתונה תחת ממשלתו. כך כתב גם בספר נחלה לישראל (ל"ג: בעומר) שכשם שבשאר ארצות לפעמים השר של מעלה מונע שלא יבואו יהודים לגור בארצם, כך גם המקטרג חפץ למנוע שלא יבואו ישראל לארצו לפני הגאולה, עיי"ש.

והנה בתקופה הקודמת שלטו בארץ ישראל הטורקים ואחר כך האנגלים, אשר אמנם כיום הם נמצאים

לעתיד לבוא להכניע את כל האומות ברגע אחד.

גם לרבות ידע קורא הדורות מראש שבאחרית הימים יהיו צריכים ישראל ללחום נגד הישמעאלים והמצריים, על כן היתה סיבה מלפניו יתברך שמו כבר בימים ההם לאבד את השר של מצרים, ולא נתן להם שר חדש, רק צירף אותם עם הישמעאלים אשר נחלש כוחם על ידי המילה, ושוב יהיה נבקל להכניע ולמגר שניהם כאחד.

הוא שאמר הכתוב, ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום, פירוש, הישועה שיעשה לכם היום אינה רק ישועה לפי שעה, אלא זהו גם ישועת ה', כלומר זוהי ישועה להתגלות כבוד ה' בעולם, והיא נוגעת גם לעתיד לבוא כלפי המלחמה לה' בעמלק, שיהא שמו שלם וכסאו שלם (רש"י להלן בסוף הפרשה). ומוסיף הכתוב לבאר, כי אשר ראייתם את מצרים היום, פירוש, מה שראיתם את שרו של מצרים רודף אחרים, לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, והיינו שביום ההוא לעתיד לבוא כאשר יפקוד ה' על צבא המרום במרום, אז לא יהיה שר זה של מצרים נמנה עמהם ולא תוסיפו לראותו שם, וממילא יהיה יותר נבקל להביא את תשועת ה' תשועת עולמים.

*

בענין זה אמרתי זה מכבר דבר אמת ויציב בתוך דרשה שנשאתי, לבאר את סיבת הדבר אשר מאת ה' היתה זאת שסמוך לכביאת המשיח יבואו

תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, שהכוונה שבשעה שאתה נושא תפילה אל תבקש לטובת עצמך, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, כלומר שתתפלל למען השי"ת, שתשתתף בצער השכינה אשר בכל צרתם לו צר (ישעיהו סג, ט), וכמו שאמרו (סנהדרין מו, א) בשעה שאדם מצמער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי. כן אנו מוצאים הרבה תפילות שניתנו בלשון תפילה על כבוד שמים, עשה למענך אם לא למעננו, עשה למענך והושיענו, הושענא למען אמתך, למען גדלך ותפארתך, למען הודך, למען יחודך, למען כבודך וכו'.

ואם עושה אדם כן ומתפלל רק למען כבוד השי"ת, אזי מתקיים בו מה שאמרו (בבא קמא צב, א) המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, שכאשר יהודי מתפלל רק למען ישועת ה', אזי הקב"ה שולח עזרו מקודש להושיעו בימין קדשו (ראה אלשיך הק, שמואל א יז, מז; ישעיהו לג, ב; תולדות יעקב יוסף, בפרשתן עה"פ ופרעה הקריב; דגל מחנה אפרים, פרשת בחוקותי עה"פ והשיג לכם; אגרא דכלה, ד"ה ויש לפרש עוד אמור להם). אבל אם הוא שואג ודואג רק על איבוד דמיו וצרכי עצמו, ובכל תפילותיו הוא חוזר ומבקש שוב ושוב רק לטובת עצמו והנאת גופו, על כמותו כבר קורא תגר בוהר הקדוש (תיקוני זוהר דף כב, א) דצווחין ככלבים הב הב לנא מוונא וחיי וכו' (ועיין דגל מחנה אפרים, בליקוטים), ועל תפילות כגון אלו יש קטרוג גדול שלא יתקבלו.

זהו שאמר להם משה, התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום,

במצב של ירידה מטה וכמעט ואין להם שלטון בעולם, אבל אז היו עומדים בתוקף גבורתם ומשלו בכיפה על חלקים גדולים בעולם, ואלמלי היו נשארים בארץ ישראל בביאת המשיח היה השר שלהם זועק ומרעיש שאין הוא מסכים שזרע ישראל יבוא לארצו, כך שבשביל קיבוץ נדחי ישראל בביאת המשיח היה צורך להכניעו ולהפילו, ברם, לכך צריך זכות גדולה שיהא ה' ניצב לריב עמו להכניע את שר האומות.

על כן, צדקה עשה הקב"ה עם ישראל לגרש את שלטון הגוים מן הארץ, והכניסו תחתם לארץ ישראל את השלטון של אלו הכופרים שבוודאי אין להם שר למעלה, ומעתה ברגע שיעלה רצון לפני הבורא ית"ש להביא את מלך המשיח, יודחו אנשי השלטון ממקומם בנקל וברגע קמן, כי לזה אין צריך זכות גדולה כל כך. זו הסיבה שעם התקרבות ימות המשיח אסור ששום אומה תהא מושלת בארץ ישראל, כדי שבביאת המשיח לא יהיה צורך בנמילת רשות לא משר של רוסיה ולא משר של אנגליה או אמריקה, רק אלו המנוערים מתורה ומצוות הם יתעסקו בעניני השלטון, ואז פתאום יבוא הארון אל היכלו וימלוך בציון ללא שום צורך לקבל רשות כניסה מאף אחד.

***

עוד אדברה נא בפירוש הכתוב, בהקדם מה שפירשו בספרי תלמידי הבעש"ט הקדושים (כתר שם טוב, אות רצ; אור המאיר, פרשת לך, ד"ה ויהי כאשר הקריב, בשם הרה"ק המגיד ממעורש"ט ז"ע) את דברי המשנה (אבות ב, יג) וכשאתה מתפלל אל

ועל זאת שבחו אהובים והודו ואמרו (טו, א) אשירה לה', פירוש, אין אני משורר ומודה בעיקר על הישועה שנעשה לי, אלא אשירה על ישועת ה', כי גאה גאה, פירוש, שהתגדל כבוד ה' בעולם, כאשר סוס ורוכבו רמה בים, וזה היה עיקר כוונתן ושמחתם.

פירוש, עליכם לראות בישועה זו שהיא ישועה למען כבוד השי"ת כביכול, ולא ישועה לטובת עצמכם, כי אכן ה' ילחם לכם אבל זה יתקיים רק כאשר ואתם, פירוש, כל תפילה הנוגעת לטובת עצמכם בבחינת 'ואתם', תפילה כזו תחרישו ואל תתפללו תפילה כזו, רק זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

בשולחן הטהור ליל ש"ק פרשת בשלה תשמ"א

בנים כן מרחם עלינו הטוב ומטיב לרעים ולטובים במדת החסד והרחמים, כי קמן יעקב ודל.

ואכן ישראל קדושים בשמעם את דברי התוכחה אינם נעצבים אל לבם, אדרבה מוסיפים לשמוח בגודל בטחונם שיודעים ומאמינים כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל, וגם התוכחות הם ברכות באחכסאי, שכביכול מראה לנו פנים זוּעפות, אבל אינם אלא ברכאין טבין מה' המברך את עמו ישראל. ובוה גופא שהם שמחים ובטוחים שמפי עליון לא תצא הרעות, הם מעוררים שמחה גדולה אצל השי"ת ומוסיף עליהם ברכות כהנה וכהנה ביתר שאת ויתר עוז.

על פי זה יפורש דבר הכתוב במסורה הנ"ל, והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי וגו', ולהבין בעי מה שפתח הכתוב כאן ב'זהוה' שהוא לשון שמחה (בראשית רבה מב, ג), אלא ששמח ובוטח בהשי"ת כי שלום יהיה לו כי ה' אוהב עמו ישראל וחפץ רק בשלומם וטובתם.

בתורה ק' (שמות טו, ו-ז) ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים, ובוקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלונותיכם על ה' ונתנו מה כי תלינו עלינו.

בבעל הטורים מביא, בשמעו ג' במסורה. הכא. ואידך וירא בצר להם בשמעו את רינתם (תהלים קו, מד). ואידך בשמעו את דברי האלה הזאת (דברים כט, יח). וצריך ביאור.

ונראה דהנה ידוע דרכם בקודש של צדיקי אמת להמתיק ולפרש את פרשיות התוכחה לברכות, כי השי"ת בוחר בעמו ישראל באהבה ורצונו ית"ש ליתן אך טוב לישראל. אף בזמן שאינם מתנהגים כהוגן ח"ו אינו כועס עליהם, ואף גם בעת שמתרעמים על מדותיו ומבקשים לחם חוקם ופרנסתם בהרמת קול, וכדוגמת ילד קטן המתפרץ לחדר אביו בקול רעש ומבקש פרוסת לחם להשקיש רעבונו, שאין האב כועס עליו אלא מלטפו ומרגיעו ומאכילו די שבעו, וכרחם אב על

בנו וקורא למלאכי השרת ואומר בואו וראו בריה שבראתי בעולמי.

ויעזור השי"ת, מתקרבים ובאים ימי אדר שהם קרובים לחודש ניסן והם יומין הגאולה יומין דשמחה, שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, וניגאל גאולת עולם כב"א.

וזה דבר המסורה, והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו וגו', וזאת מחמת בשמעו את רנתם, רצ"ל שהם מרגנים ושמחים גם כצר להם, מתוך גודל בטחונם כי לא יטוש ה' את עמו, ורב חסד מטה כלפי חסד (ראש השנה יז, א) לפנים משורת הדין, ולכן גם בשמעו את תלונותיכם תזכו אשר וראיתם את כבוד ה', והקב"ה מתפאר

בשולחן הטהור יום ש"ק פרשת בשלח תשמ"א

שיגיע לו הפסד על ידי שמירת שבת קודש. אך לו חכמו ישכילו זאת שאדרבה על ידי שמירת שבת כדת יתברכו מעשי ידיו בששת ימי המעשה, כי היא מקור הברכה והשפעות טובות, וכדאיתא בזוהר הקדוש (ה"ב דף סג, ב) דמינה מתברכין כל שתא יומין, ויברך אלקים את יום השביעי בברכות שמים מעל ועל הארץ מתחת דכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין (שם דף פה, א), וכדאשכחן (שבת קטז, א) ביוסף מוקיר שבת שנתברך בעושר רב בזכות שקרא עונג ליום השבת בשמחה רבה.

וזה שאמר הכתוב, והיה ביום הששי והכינינו וגו', לשון שמחה, שישישו וישמחו שומרי שבת וקוראי עונג בהכנות צרכי השבת ביום הששי, כי בזכות זה תשרה שכינה כמעשי ידיהם בששת ימי המעשה, והיה משנה על אשר ילקמו יום יום.

ויעזור השי"ת שנוכה לקבל שבתות מתוך רוב שמחה ומתוך קדושה, ויאיר לבני ישראל ברוחניות ובגשמיות, וניגאל גאולת עולם כב"א.

בתוה"ק (שמות מז, ה) והיה ביום הששי והכינינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקמו יום יום.

יש לדייק בכפל אומרו והיה. ורז"ל אמרו (בראשית רבה מב, ג) אין והיה אלא לשון שמחה, וצריך לבאר מה ענין השמחה כאן.

ולחלץ אמר הכתוב (פסוק כה) ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה, ופירש רש"י מהמכילתא, שחרית שהיו רגילים לצאת וללקוט, באו לשאול אם נצא אם לאו, אמר להם את שבידכם אכלו. לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו לצאת, אמר להם שבת היום. ראה אותם דואגים שמא פסק המן ולא ירד עוד, אמר להם היום לא תמצאוהו. מה תלמוד לומר היום, היום לא תמצאוהו אבל מחר תמצאוהו, ע"כ.

ונראה דהנה יש לך אדם שהוא שומר שבת כהלכתו ושובת ממלאכתו, אבל אינו עושה זאת בשמחה ובתפץ לב, ובתוך לבו מקוננת דאגה על שנבצר ממנו לעסוק במלאכתו וחושש

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כאישי אחד בלב אחד

מנת) בביאור המסופר בחז"ל (שבת לא, א), מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל גייריה, אמר לו, דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואיך פירושה הוא זיל גמור. דהנה אמרו חז"ל (מכות כג, ב) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, ושני דברות האלו הם יסוד הכל, וכל התורה כולה נכללת בהם (עיין זוה"ק, פרשת יתרו, ח"ב דף צא, א), כי תכלית כל מצוות התורה הם להורות על אחדות הבורא ב"ה לידע תמיד כי אנכי ה' אלקיך ולא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ואשר על כן אנו משועבדים אך ורק אליו ית"ש [ובעין רעיון זה איתא גם בספה"ק נועם אלימלך (פרשת ואתחנן, ד"ה היום הזה), עיי"ש לדרכו].

אמנם מצוות התורה נחלקו לב' חלקים, ישנם מצוות שבין אדם למקום וישנם מצוות שבין אדם לחברו, ובעוד שבמצוות שבין אדם למקום מובן היאך באים על ידם להשגת אחדות הבורא ולידע שאנו משועבדים אליו, כי

בתורה"ק (שמות יד, טו) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו.

ברש"י, למדנו שהיה משה עומד ומתפלל, אמר לו הקב"ה לא עת עתה להאריך בתפלה שישראל נתונים בצרה וכו'.

זקה"ק זי"ע בישמח משה (פרשתו, ד"ה ויאמר ה') הביא המדרש (עיין ילקוט, פרשתו, רמז רלג), אמר הקב"ה למשה הים סוער והשונא רודף, ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני, אמר לו משה מה לי לעשות, אמר לו ואתה הרם את מטך ונמה את ידך על הים (שמות יד, טז). ועמד לבאר כפל הלשון הים סוער והשונא רודף, וכן מה שאמר לו הקב"ה ואתה עומד ומרבה בתפילה, וכי מה לו למשה רבינו לעשות בעת צרה גדולה כזאת לבני ישראל, אם לא לעמוד בתפילה אל ה' שיושיעם מכל צריהם.

גם מצוות שבין אדם לחברו מורים על אחדות הבורא

לבאר הענין נקדים מה שכתב בספה"ק קדושת לוי (פירוש אגרות, ד"ה על

כל הנשמות, וזהו לימוד על אחדות הבורא.

לכן אמר הכתוב (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך אני ה', רצ"ל דגם המצוות שבין אדם לחברו הם מחמת כי אני ה', לידע שרק הקב"ה הוא ארון העולם אחד יחיד ומויחד. וכן כתיב (שם יח, ד) את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם, משפטים מורה על מצוות שבין אדם לחברו וחוקים על מצוות שבין אדם למקום, ותכלית שניהם הוא לידע כי אני ה' אלקיכם בתכלית האחדות, עכתודה"ק.

אחדות בין ישראל מורה שהם בנים למקום

על פי דבריו הקדושים יבואר ענין שכתב זקה"ק מטאלמטשווא זי"ע (באר שבע, פרשת שופטים, ד"ה ובאופן אחר), דמצינו בחז"ל (אבות ג, יד) חביבין ישראל שנקראו בנים למקום וכו' חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה. וב' הענינים חדא נינהו, דעל ידי שבני ישראל מקיימים המצוות שניתנו להם באותו כלי חמדה שהיא התורה הקדושה, הם נעשים בנים למקום, כי ששים רבוא נשמות ישראל מכוונים כנגד ששים רבוא אותיות שבתורה כנודע (זוהר חדש, שיר השירים), ולכל נשמה מישראל יש אחיזה בתורה הקדושה, עיי"ש עוד.

ויבואר שפיר על פי האמור, דאם בני ישראל יהיו כולם באהבה אחוה שלום ורעות מתוך אחדות הלבבות, עד שכל אחד ירגיש בצער חברו, אזי יזכו להשיג אחדות הבורא

הלא אנו מקיימים מצוות הללו רק לכבודו, אבל היאך רואים ענין זה גם במצוות שבין אדם לחברו, והלא גם המצוות האלו נכללים בדברות אנכי ולא יהיה לך והיאך הם לימוד עבורנו על אחדות הבורא.

ברם אם נתבונן היטב נראה שגם המצוות שבין אדם לחברו הם בכלל אחדות הבורא, כי הלא כל עדת ישראל מאמינים שא-ל אחד בראנו וכולנו ממחצב אחד נחקקנו, כולנו בני איש אחד נחנו בנוש אחד, וכמו שאם יכאב לאדם איבר אחד שבנוף, ואפילו אצבע קטנה, אזי כל גופו סחרחר עליו וכל גופו משועבד לאיבר החלוש הזה מבלי מנוחה ושלוות הנפש, ובודאי לא ילך וינקום באותו איבר המכאיב לו, כך הוא אצל בני ישראל שמקיימים מצוות בין אדם לחברו מחמת שכולם באים משורש עליון מתחת כסא הכבוד והם כאיש אחד בלב אחד, וכל אחד מרגיש ומשתתף בצערו וצרתו של זולתו, וכן משתתף בשמחתו, ונמצא שגם מצוות אלו מורים לאדם על אחדות הבורא ארון כל הנשמות ית"ש (ועיין ירושלמי נדרים, פרק ט, הלכה ד).

זהו שאמר אותו נכרי, שתלמדני כל התורה כולה, הן מצוות שבין אדם למקום והן מצוות שבין אדם לחברו, על רגל אחת, שכולם מורים על אחדות הבורא, רצ"ל שרצונו היה להבין היאך מורים גם המצוות שבין אדם לחברו על אחדות ה'. ואמר לו הלל, דעלך פני לחברך לא תעביד, רצ"ל שאסור לו לאדם לצער ולהכאיב את חברו כי כולם משורש נשמות אחד יצאו על ידי ארון

יכולים ללמוד תורה מתוך ידיו, והחטא גרם שיהיו ידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו מתחתיו (שמות ז, ב), דכיון שחטאו נעשה ידי משה כבדים מללמוד בהם את התורה והיו צריכים לתת תחתם את לוחות האבן, עכרה"ק.

ויש לומר שהגורם לזה היה חטא פירוד הלכבות, כי הלא כל נשמות ישראל היו כלולים במשה רבינו בהיותו נשמה כוללת (עיין תקי"ז, שם, דף קלח, א; שיר השירים רבה א, סה), וכל זמן שהיו ישראל כאגודה אחת ואחוזים בשורשם העליון בבחינת קוב"ה ואורייתא וישראל חד, אזי שפיר היו יכולים ללמוד התורה מידיו של שורש נשמתם משה רבינו, וכל אחד היה מכיר את האות המכוונת נגד נשמתו, ורק כיון שחטאו בפירוד הלכבות ונחלקו זה מזה, נעשו גם נשמותיהם פרודות ודין גרמא שנעשו ידי משה כבדים ולא היו יכולים ללמוד תורה משם. ולכן הפסוק כאשר דבר ה' ביד משה נאמר לאחר פרשת מחלוקת קרח ועדתו, לרמוז שידי משה רומזים על אחדות, ולא כעדת קרח שכל רצונם היה לזרוע מחלוקת ופירוד.

הכנעת כוחו של עמלק בכת האחדות

בן מצינו כתוב (שמות ז, ח) ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים, ודרשו (כלי יקר, שם) רפידיים היינו פרודים, דעל ידי פירוד בין ישראל מתגבר כוחו של עמלק, עיי"ש. והתיקון לזה הוא על ידי מרת האחדות, ולכן והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק (שמות שם, יא), כי כאמור

כ"ה, ובכך הם חביבין שנקראו בניו למקום. וביותר על דרך דאיתא בוזהר הקדוש (פרשת אחרי, ח"ג דף עג, א) קוב"ה ואורייתא וישראל חד, וכאשר ששים רבוא ישראל מקיימים ששים רבוא אותיות שבתורה, הם באים להשגת אחדות קוב"ה ביחודא שלים, ואז שפיר ראויים להיקרא בניו למקום. אך אם ח"ו אין הם במדרגה זו ואינם חיים באחדות איש את רעהו אלא הם מפורדים ומפוזרים ואינם מרגישים בצער חבריהם, אזי הם נופלים ממדרגת בניו לבחינת עבדים, יען שאינם מכירים שכולם משורש אחד יצאו להיות אחים זה לזה, ובוזה גם מועלים בששים רבוא אותיות שבתורה היא הכלי חמדה שניתנה להם.

אילו היו ישראל באחדות היו לומדים תורה מידיו של משה

עוד נקדים מספה"ק אוהב ישראל (ליקוטים חדשים, פרשת קרח, ד"ה כאשר (דבר) על הפסוק (במדבר ז, ה) זכרון לבני ישראל וגו' כאשר דבר ה' ביד משה, שדקדק בלשון ביד משה, דלכאורה היה לו לומר כאשר דבר ה' אל משה. ומבאר על דרך דאיתא בתיקוני זוהר (תיקון ע, דף קלב, ב) שבשרטומי ידיו של אדם יכולים לראות את מעלותיו ומעשיו עיי"ש, ומשה רבינו ע"ה יזכר כל כך את גופו עד שכל התורה היתה רשומה בשתי ידיו, התורה שבכתב והתורה שבעל פה. וזהו הרמז, כאשר דבר ה' ביד משה, שכל דיבורי ה' היו רשומים על ידי משה. ואילו לא חטאו בני ישראל בעגל, לא היה משה רבינו צריך לקבל הלוחות, כי היו

את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וגו', ופירש רש"י שנכתב נוסע בלשון יחיד כי היו בלב אחד כאיש אחד. והיינו שכל חיל פרעה נסעו באחדות בצוותא חדא להילחם עם בני ישראל, ובכח האחדות ביניהם רצו להתגבר על בני ישראל.

ובראות זאת בני ישראל הבינו שכל הגלות והצרות נגרמו מחמת העדר האחדות, ולכן כאשר עמד משה רבינו בתפילה אמר לו הקב"ה, הים סוער, והיינו הקטרוג שהיה על הים לאמר מה נשתנו אלו מאלו וכו' (עיין ילקוט, פרשת בשלח רמז רלד), השונא רודף, נקט לשון יחיד, שונא ולא שונאים, לרמז על האחדות שהיתה בין חיל מצרים, ובמצב כזה ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני, הלא כעת צריכים לכמל כוחם של מצרים, וראשית העבודה כעת אצל בני ישראל הוא שיתאחדו ביניהם באחדות גמורה ועל ידי זה יבטלו את האחדות של מצרים.

ובאשר שאל משה מה לי לעשות, אמר לו ואתה הרם את מטך ונמה את ירך על הים, כי כאמור ידו של משה רבינו מורה על אחדות נשמות ישראל, והיינו שבני ישראל ישרישו בקרבם שכולם משורש אחד ויתאחדו ביניהם באהבה אחוה ורעות, שכן כח האחדות של בני ישראל הוא אמת לאמתה, בעוד שהאחדות אצל אומות העולם הוא שוא ושקר כי הלא הם מעלמא דפרודא (וזה"ק, פרשת בהר, ח"ג דף ק, א) ואין להם היכולת להתאחד באמת, ולכן כאשר בני ישראל מתאחדים ממילא מתבטל האחדות המדומה של אומות

ידו של משה רומז על מדת האחדות של כל נשמות ישראל, וכאשר בני ישראל הביטו על ידו של משה, ואז היו משעבדים את לבם לאביהם שבשמים (ראש השנה כ"א, א), רצ"ל שראו ששורש נשמתם אחד הוא מתחת כסא הכבוד, על ידי זה באו לאחדות גמורה ביניהם והתגברו הם להכניע את כוחו של עמלק.

וענין זה צריכים להשריש בקרבנו, שיסוד קיום כלל ישראל הוא להיות כאיש אחד בלב אחד, דאז אנו מקושרים יחדיו בשורש העליון ית"ש, ואילו כאשר מפוזרים ומפורדים או נתפרדה החבילה רח"ל ובוהו עלולים לגרום לצרות ושעבוד קשה מצד אומות העולם, וכבר אמרו חז"ל (עיין מדרש תנחומא, פרשת נצבים, אות א) שבזמן שישראל באגודה אחת אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם. ומה נורא הדבר שכתב רש"י בפסוק (שמות ב, ד) וירא משה וגו' ויאמר אכן גודע הדבר - גודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות העולם להיות נרדים בעבודת פרך, אבל רואה אני שראויים הם לכך. והדברים מבהילים על הרעיון, שמשה רבנו הבין שסיבת שעבוד ישראל הוא מחמת הפירוד השורר ביניהם.

אחדות ישראל מבטלת את האחדות של מצרים

ויש לומר שפרעה הרשע בטומאתו כאשר רצה להתגבר על ישראל, נקט את אומנותם בידו ואיחד את בני עמו כדכתיב (שם יד, י) וישאו בני ישראל

העליון ונעשים חביבים על היותם בנים למקום.

ובתרגום על אלקי אבי וארוממנהו
כתב, ואבני ליה מקדשא
אלקא דאבהתי ואפלאח קדמוהי. ויש לומר
דרומו שבכח האחדות כשנקראים בנים
למקום זוכים לבנין בית המקדש, ואילו
פירוד הלבכות ושנאת חנם גורם לחורבן,
כמו שאמרו חז"ל (יומא ט, ב) מקדש שני
שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות
חסדים מפני מה חרב מפני שהיתה בו
שנאת חנם. וזהו לימוד גדול עבורנו
להתחזק בכל היכולת במדת האחדות,
לראות מעלת חברינו ולא חסרונם, ובכח
זה נעורר ונחיש את גאולתנו ופדות
נפשנו בבנין בית המקדש.

ובעידן רעוא דרעוין

ש"ק פרשת בשלה תשנ"ב

העולם. והקב"ה אמר למשה שירים את
מטהו ואת ידו, להורות על תוקף
האחדות הנרמז בידי משה, היפוך בחינת
וידי משה כבדים המורים על העדר
האחדות כנ"ל.

בנין בית המקדש בזכות מדת האחדות

ומצינו שאמרו ישראל בשירת הים (טו,
ב) עזי וזמרת י-ה ויהי לי
לישועה זה א-לי ואנוהו אלקי אבי
וארוממנהו. שאמרו ויהי לי לישועה
בלשון יחיד, כי היו כולם באחדות גמורה
כאיש אחד בלב אחד, ועל ידי זה התעלו
ואמרו אלקי אבי וארוממנהו, שקראו
להקב"ה בתואר אב כי נעשו אז בנים
למקום, וכאמור דעל ידי אחדות
מתדבקים כל ישראל יחדיו עד לשורש

כוס של ברכה

נרים ונשא קדם האברך כמדרשו המו"מ בתויר"ש

מחשובי צוות הכותבים במכונונו

הרב **אברהם בנימין מאיר בויס** שליט"א

ולאביו מע"כ רב ספרא העומד לימיננו לסמכנו בעבודת הקודש כל השנים

הרה"ג מוה"ר **יחיאל בויס** שליט"א

רב ביהמ"ד 'נוה הורים שפע חיים' קרית צאנז נתניה

לרגל שמחת היכנס הבן-הנכד הב' **אפרים פישל** שיחי

לעול המצוות במזל טוב

זאת הברכה מעומק לבנו שלוחה, שיה"ר ואך קול ששון וקול שמחה,

ישמע בביתם לרווחה, מתוך רוב נחת ושפע חיים ברכה והצלחה.

המחותנים, הרה"ח ר' אהרן חיים יעקב פרידמן הי"ו

קרית צאנז, נתניה

והרה"ח ר' אברהם יהודה רייך הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח מורינו ידידיה פרידמן שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום ראשון הבעל"ט, י"ח שבט, באולמי ארמונות פרידמן בניח ברק

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הרה"ח ר' אהרן הכהן (בן הרה"ח ר' חיים אריה) לוינשטיין הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח יצחק אייזיק הכהן שיחי

לרגל שמחת נישואיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' שמואל הכהן איזיק הי"ו

החתונה אי"ה ביום שני הבעל"ט, י"ט שבט, באולמי היכל רוזנברג קרית צאנז נתניה

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

ידידנו המסור העומד לימין מכווננו תמידין כסדרן

הרה"ח ר' אביגדור מאיר ווידער הי"ו

בני ברק

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח מורינו יצחק דניאל שיחי

לרגל שמחת נישואיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' אליהו הרבסט הי"ו

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, כ' שבט, באולמי אגני הדקל בני ברק

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הרב אליהו יוסף שפיצר שליט"א

קרית צאנז, נתניה

לזכות בתו תחי' לרגל שמחת נישואיה במזל טוב

עב"ג המו"מ בתויר"ש הבה"ח מורינו נפתלי שלמה שבתי משי זהב שיחי

בן הרה"ח ר' צבי אלימלך הי"ו

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, כ' שבט, באולמי היכל רוזנברג קרית צאנז נתניה

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר דוב לנדאו הי"ו

בית שמש

בן הרה"ח ר' אהרן יוסף הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אברהם דוד לידר הי"ו
לזכות בנו בכורו הב' יצחק אייזיק שיחי'
שנכנס לעול' המצוות במזל טוב
יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' שלמה זלמן שרף הי"ו

קרית צאנו, נתניה

בן הרה"ח ר' ישראל מנחם הי"ו, וחתן הרה"ג ר' מרדכי שבתי אייזנברגר שליט"א
לזכות בנו הב' שמעון שיחי'
שנכנס לעול' המצוות במזל טוב
יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר שמואל זנוויל ברבר הי"ו

אלעד

בן הרה"ח ר' משה מאיר הי"ו, וחתן הרב אברהם צבי קירשנבוים שליט"א
לזכות בנו יוסף אריה שיחי' שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר יוסף גוטליב הי"ו

בני ברק

בן הרה"ח ר' אריה זנוויל הי"ו, וחתן הרה"ח ר' שמואל חיים קראוס הי"ו
לזכות בנו שלמה שיחי' שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר מאיר טאובר הי"ו

אלעד

בן הרב יהודה שליט"א, וחתן הרה"ח ר' יוסף יהודה כ"ץ הי"ו
לזכות בנו דוד שרגא פייבל שיחי' שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

אחד מאנ"ש הי"ו

לרגל השמחה במעונו במזל טוב

יזכה שאך ששון ושמחה ישרו במעונו וירוהו רוב נחת ואושר מכל יו"ח

הרה"ח ר' חיים המרמן הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לעילוי נשמות

אביו הרה"ח ר' יעקב ב"ר משה יוסף ז"ל **המרמן**

שהיה מקושר בלונ"פ לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ונאמן ומסור למפעלות קדשו

נלב"ע ביום כ"ט ניסן תשס"ב

ואמו מרת **בריינדל** ב"ר חיים ז"ל

נלב"ע י"ט שבט תשס"א

תנצב"ה

*****

משפחת גרינצוויג הנכבדה הי"ו

לעילוי נשמת אביהם עטרת ראשם, הרבני החסיד המופלג

מוה"ר **דוד יהודה** ב"ר נפתלי הירצקא ז"ל **גרינצוויג**

שהיה דבוק ומקושר בכל לב ונפש לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע

נלב"ע ביום כ' שבט תשס"ד

תנצב"ה

*****

הרה"ג רבי **יואל נחום מאשינסקי** שליט"א

ראש כולל הצות "מנחם ציון" בעיה"ק ירושלים

לעילוי נשמת

אביו הרה"ג מוה"ר **צבי** ב"ר דוד ז"ל **מאשינסקי**

שהיה מקושר בלונ"פ לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ולמד ולימד את תורתו עד יומו האחרון

נלב"ע ביום כ' שבט תשס"ד

תנצב"ה

*****

הרה"ח ר' **נפתלי יצחק ברגר** הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לעילוי נשמות

אביו הרה"ח ר' **ברוך** ב"ר צבי אביגדור ז"ל **ברגר**

נלב"ע ביום כ"א שבט תשפ"ב

ואמו מרת **פעסיל רחל** ב"ר נפתלי יצחק ז"ל

נלב"ע ביום י"ב אדר תשס"ד

תנצב"ה

הרה"ח ר' **מנחם מענדל רייך** הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

לעילוי נשמת זקינו

איש חי ורב פעלים, מפארי וחשובי עדתנו הק', שזכה לעמוד לימין קדשו של כ"ק
מורן אדמו"ר זי"ע ויבחל"ה כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א כחבר הנהלת המוסדות
הקדושים לתורה החמד

הרה"ח ר' **יצחק אייזיק** ב"ר אברהם יהודה ז"ל **הלפרין**

נלב"ע ביום כ"ב שבט תשע"ה

תנצב"ה

*****

הרה"ח ר' **אברהם שפיצער** הי"ו

ירושלים

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' **חיים דוד** ב"ר מאיר ז"ל **שפיצר**

נלב"ע ביום כ"ג שבט תשע"ב

תנצב"ה

*****

הרה"ח ר' **הלל מנחם הכהן ישראלי** הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' **משה הכהן** ז"ל בן הרה"ח ר' אברהם הכהן ז"ל **ישראלי**

נלב"ע ביום כ"ג שבט תש"פ

ואמו מרת **אסתר** ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף הכהן ויינשטיין ז"ל

נכדת הגה"צ המפו' המהריא"ץ זצוק"ל אבד"ק מארגרעטען

נלב"ע ביום י"ב אייר תשע"ה

תנצב"ה

*****

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד

בטלפון: 052-7140042

היו נכונים!

קהל אנשי שלומנו

נקראים בזאת בקריאה של חיבה להשתתף

בכינוס הכללי

דקהל חסידי צאנז

רעוננו

לעשות רעונך

במטרה לעמוד איתן בניסיונות הזמן

מתוך התרוממות, התעלות והתעוררות

יום שני פרשת משפטים

כ"ז בשבט תשפ"ד

היכל רוזנברג, קרית צאנז נתניה